The background of the slide is a light gray gradient with several realistic water droplets of various sizes scattered across it. The droplets have highlights and shadows, giving them a three-dimensional appearance.

**ПРАВО НА ПОШТОВАЊЕ
ПРИВАТНОГ И ПОРОДИЧНОГ
ЖИВОТА И ПРАВА ДЕТЕТА
ПРАКСА ЕСЉП**

ЧЛАН 8 ЕКЉП

- *Право на поштовање приватног и породичног живота*
- *Свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке.*
- *Јавне власти неће се мешати у вршење овог права сем ако то није у складу са законом и неопходно у демократском друштву у интересу националне безбедности, јавне безбедности или економске добробити земље, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, или ради заштите права и слобода других.*

Двостепенни тест

- Прва фаза – члан 8 став 1
- Да ли представка потпада под опсег примене члана 8 еклп?
 - 4 СЕГМЕНТА ПРАВА
 - право на приватни живот
 - право на породични живот
 - право на дом
 - право на преписку

ШТА ЈЕ ПРИВАТАН ЖИВОТ?

- Право на заштиту лика и угледа
- Сазнање о породичном пореклу
- Полни живот и оријентација
- Односи између хранитеља и деце о којима се они брину
 - Односи између невенчаних парова
- *Gaskin vs UK, no 10454/83, 17.7.1989 §§ 36-37*

ШТА ЈЕ ПОРОДИЧАН ЖИВОТ?

- Аутономни појам - питање чињеница у зависности од постојања блиских породичних веза у пракси
- право чланова породице да живе заједно и развијају међусобне односе,
- може постојати и ако живе одвојено,
- ни крвно сродство није гаранција за заштиту,

Ко чини породицу?

- брачни партнери,
- ванбрачни партнери који су склопили брак док је трајао поступак пред судом (*Ms Michael v UK, no 16424/90, 24.2.1995.*)

- невенчани парови различитог пола

(уколико је њихов однос стабилан и уколико су предани једно другом – *Kroon and others v. Netherland, no.18535/91, 27.10.1994, (§§ 30)*)

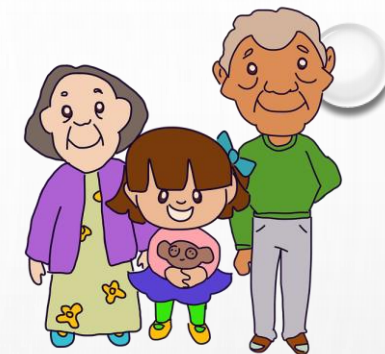

Ко чини породицу?

- венчани и невенчани парови и њихова деца,
- разведени и растављени парови и њихова деца
- биолошки отац и ћерка чији сроднички односи нису правно утврђени (*Lebbink v. Netherlands, no. 45582/99, 1.9.2004, § 39*)
 - дете и хранитељска породица (*Morreti and Benedetti v. Italy, no. 16138/07, 27.4.2010, § 49-50*)
- родитељи и деца рођене у другим везама или односи са децом из ванбрачног или прељубничког односа, посебно тамо где је признато очинство, а странке су у блиској личној вези
 - усвојиоци и деца

Ко чини породицу?

- браће и сестре (*Ollson v. Sweden (no1)*, no 10465/83, 24.3.1988, § 81)
- баба и деда и њихови унуци (*Vermeire v. Belgium*, no.12849/87, 29.11.1991 § 25–26; *Marckx v. Belgium*, no 6833/74.13.6.1979. §34)
- други сродници ако се докаже постојање довољно блиских веза, ујак са сестрићем (*Boyle v UK*, no 16850/90, 28.2.1994, § 44–47)
- али не и пунолетна деца и родитељи “осим ако се покаже да постоје додатни разлози који указују на њихову међусобну зависност” нису ужа породица, али се може утврдити да су родитељи зависни од деце. (код депортације *Senchishak v. Finland*, 5049/12, 18.11.2014, §57)

ШТА ЈЕ ПОРОДИЧАН ЖИВОТ?

- Да ли су брак и заједнички живот неопходни или довољни за породични живот у смислу члана 8 ?
- Постојање законитог и стварног брака је довољно за сва лица, и деца од тренутка рођења (не и неопходан)!!!!
- Бракови из користи не,
- Невенчани парови који стално и стабилно живе

ШТА ЈЕ ПОРОДИЧАН ЖИВОТ?

- Да ли је биолошко родитељство – крвне везе саме по себи довољне да представља породични живот ?
- Не само по себи
- Приступ „ друштвена, а не биолошка реалност“
- Предмет X,Y and Z vs UK, 22 april 1997.god, 29,32,75
- Породични живот по основу усвајања (Wagner and J.M.W.L. v Luxembourg, 28.jun 2007, 32)

ШТА ЈЕ ПОРОДИЧАН ЖИВОТ?

- **Marckx vs Belgium 13 jun 1979 30-31, 64,73**
- **Elsholz vs Germany 13.7.2000, 43**
- **В.А.М. против Србије – представка 39177/05, одлука од 13.3.2007.године**
- **Томић против Србије – представка 25959/06, одлука од 26.6.2007.године**

*Кад је одговор на прво питање да, онда друга фаза:
да ли је дошло до мешања државе у то право?*

- да ли је нарушавање права прописано законом?*
- да ли се тим мешањем тежило оправданом циљу?*
- да ли је мешање било сразмерно оправданом циљу коме се тежило?*

НЕГАТИВНЕ ОБАВЕЗЕ ДРЖАВЕ ;

да се уздржи од непотребних и непропорционалних мешања у породични живот – уздржавање од раздвајања деце и родитеља

ПОЗИТИВНЕ ОБАВЕЗЕ ДРЖАВЕ ;

да активно делује са циљем делотворне заштите права у пракси (*X.Y. v Netherlands*, § 24–30)

ПРОЦЕСНА ЈЕМСТВА – да поступци одлучивања буду правични и да штите заштићена права везана за породични живот (*Ms Michel vs UK*, 24. 2. 1995, *Миловановић против Србије*. 8.10.2019.године)

ПОВЕЗАНИ ЧЛАНОВИ ЕКЉП

Чл. 1 – обавеза поштовања права

Чл. 3 – забрана мучења (насиље у породици)

Чл.6 – право на правично суђење

Чл.12 – право на брак

Чл.13 – право на делотворни правни лек

Чл. 14 – право на равноправност

ПОВЕЗАНИ ЧЛАНОВИ

Протокол бр. 1 чл. 2 – право на образовање

Протокол бр 4 чл. 2 – слобода кретања

Протокол бр. 7 чл.1 – гаранције везане за протеривање странаца

Протокол бр. 7 чл.5 – равноправност супружника

• **ПОВРЕДА ЧЛАНА 6 СТАВ 1, 8 И 13 ЕКЉП**

• **В.А.М. ПРОТИВ СРБИЈЕ**, БРОЈ 39177/05 ОД 13.3.2007.

• **ТОМИЋ ПРОТИВ СРБИЈЕ**, БРОЈ 25959/06 ОД 26.6.2007.

• **ПОВРЕДА ЧЛАНА 6 СТАВ 1 И 8 ЕКЉП**

• **МИЛОВАНОВИЋ ПРОТИВ СРБИЈЕ**, БРОЈ 56065/10 ОД 8.10.2019.

Области у којима најчешће долази до повреде члана 8

- ***Поступци утврђивања материнства (биолошко порекло) и утврђивања и оспоравања очинства***
- ***Одлуке о вршењу и лишењу родитељског права и контакти са децом***
- ***Отмица деце***
- ***Насиље у породици***

Поступци утврђивања материнства и утврђивања и оспоравања очинства

- **Позитивна обавеза**

- **Право мајке да утврди материнство –*Paula and Alexandra Marckx v. Belgium*, по 6833/74.13.6.1979.**
- **Право детета да утврди ко су му родитељи - *Јевремовић против Србије* - 17. јул 2007 године**
- **Право мајки да се утврди ко је отац детета – *А.М.М. против Румуније* – 14. фебруар 2012.године**
- **Право очева да утврде очинство - *Крушковеић против Хрватске* – 21.јун 2011 године**

Поступци утврђивања материнства

Право на рађање детета уз помоћ биомедицине

- ***In vitro fertilizacija*** – право мушкарца на поштовање приватног и породичног живота у контексту биомедицинског оплођења није мање вредно заштите од истог таквог права жене – није било повреде

(Evans v U.K, no.6339/05,7.3.2006, § 64–68)

Поступци утврђивања материнства

Анонимни порођај

- ***Odievre v France, no 42326/98, 13.2.2003, § 44,***
- *Право на сазнање порекла и право на поштовање живота*
- *Немогућност да дође до података о свом биолошком пореклу није повреда права из члана 8 – правичан баланс*
- ***Супротно Godelli v Italy, no.33783/09, 25.9.12, § 55–57***

Поступци утврђивања и оспоравања очинства

- **Обавеза државе да правно обезбеди формирање комплетних породичних веза између ванбрачног оца и детета.**

„ Суд не може да пронађе ни једну једину околност која би оправдавала разликовање засновано на рођењу изван брака.“

- *Kroon and others v. Netherland, no.18535/91,27.10.1994, § 30, Mazurek v France, no.34406/97,1.2.2000, § 54, повреда права на имовину из члана 1. Првог протокола у вези члана 14 ЕКЉП измењен став у односу на Rasmussen v Denmark, no. 8777/79, 28.11.1984 – пракса ЕСЉП - жив инструмент)*

- **Права детета кроз праксу ЕСЉП**

(извори у нашем праву Устав, Породични закон, КоПД, ЕКЉП)

- **Право детета да зна своје порекло**
 - **Право детета на личне односе са родитељом са којим не живи**
 - **Право детета на развој и образовање**
 - **Право на изражавање мишљења детета**
 - **Најбољи интерес детета**
 - **Право на издржавање**
 - **Право становања – *habitatio***
-

- ***Право детета да зна своје порекло***

- *Уставно право (члан 64. устава),*
- *Конвенцијско право (члан 7 став 1 КоПД)*
- *Законско право (члан 59. ПЗ).*

Дете ово остварује у судском поступку, путем ДНК анализе, а ако то није могуће на све друге процесне начине који могу да омогуће утврђивање очинства – биолошког порекла детета, путем теста равнотеже интереса тј. пропорционалности.

**Поступци утврђивања и оспоравања очинства у вези права
детета да зна своје порекло**

- **Позитивна обавеза**
- **Обавеза државе да уведе ефикасне и приступачне мере које омогућавају благовремено утврђивање очинства**
- *Јевремовић против Србије - 17. јул 2007 године*
- **Не морају да приморају особе да дају узорак ДНК на испитивање али морају да нађу неки алтернативни начин да брзо утврде очинство**
- *Микулић против Хрватске – 7. фебруар 2002.године*

Поступци утврђивања и оспоравања очинства

- ***Позитивна обавеза***

- ***Обавеза власти да покрене судски поступак везан за очинство у у име неког појединца***
- ***Крушковић против Хрватске – 7. фебруар 2002.године***
- ***Обавеза власти да обезбеди утврђење тог права и по протеку рока у процесном закону.***
- ***Бољевић против Србије – 16. јун 2020.године***

Поступци утврђивања и оспоравања очинства

- *Непостојање поступка којим би наводни отац могао да оспори очинство не мора увек да доведе до повреде члана 8!*
- „Билошки отац не сме бити потпуно искључен из живота детета осим ако за тако нешто не постоје релевантни разлози везани за најбоље интересе детета. То, међутим, не подразумева обавезно дужност државе на основу Конвенције да биолошком оцу дозволи да оспорава статус оца по закону“
- *Ahrens против Немачке, 22.март 2012, § 74*

Право детета да живи са родитељима

- Право детета да живи са родитељима и да се родитељи старају о њему пре свих других је неприкосновено дечије право засновано на природној вези и остварењу најбољег интереса детета.***
- Најбољи интерес детета је најважнији.***
- Родитељи морају бити укључени у поступак одлучивања у целини у мери која им пружа неопходну заштиту њихових интереса, а у супротном повређено је њихово право на породични живот у смислу члана 8 конвенције***

Одлуке о вршењу родитељског права и контакти са децом у вези права детета на живот у породичној средини – члан 9 став 1 и 3 КоПД и права на подршку породице – члан 18 КоПД

Узајамно уживање родитеља и детета у међусобном контакту представља основни елемент породичног живота

В.А.М. против Србије, 13. март 2007, § 130

Позитивна обавеза државе да предузму све неопходне кораке како би омогућили поновно спајање родитеља и деце који се могу разумно захтевати у свим околностима

Кривошеј против Србије, 13.април 2010.године и Томић против Србије , 26.јун 2007.године

Право детета да одржава личне односе са родитељима

- *Дискриминација у вези са правом на поштовање породичног живота, због немачког законодавства које је различито третирало брачног оца у вези контакта (установљено право законско, одузето само ако је то у интересу детета, а ванбрачног само дозволом мајке или одлуком суда), али не и повреда права на породични живот због одсуства додатног експертског мишљења.*

(Sommerfeld v. Germany, no 31871/96, 8.7.2003, § 68-74)

• **Право детета да одржава личне односе са родитељима**

- *Иако обавеза државе да предузме мере како би се обезбедило да се оствари контакт детета са родитељима није апсолутна и некад се не може обезбедити моментално држава је дужна да предузима адекватне припремне мере како би се постигао овај циљ.*
- *Повреда права – контакти мајке са ћеркама нису могли да се одрже јер је отац крио ћерке пред судским извршитељима, против њега 18 кривичних поступака, али кажњаван симболичним затворским или сасвим малим новчаним казнама – **Sophia Gudrun Hansen v. Turkey, no 36141/97, 23.12.2003 § 96–108***

• Право детета да одржава личне односе са родитељима

- Обрнуто – ако држава предузме све прописане мере и испуни позитивне обавезе нема повреде права чак и ако се одлука не изврши!!!*
- Држава предузела све мере, изрекла новчану казну, осудила оца и привремено га задржала, деца предата мајци, али није била вољна или физички способна да преузме вршење родитељског права над децом кад су почела да плачу и одбила да се одвоје од оца*
- (Дамњановић против Србије од 18.11.2008.године, слично Здравковић против Србије од 20.9.2016.године и Грујић против Србије од 28.8.2018.године)*

Право детета да живи са својим родитељима у контексту депортације

- Иако ЕКЉП не познаје генерално право странаца да уђу и живе на територији друге земље, да државе имају право да одржавају јавни ред и мир и депортују странце који врше кривична дела, ипак је оценио да су аустријске власти прешле допустиву границу поља слободне процене и повредила право на породични живот депортовањем 16годишњег дечака у Сарајево где није имао блиских сродника*
- Јакировић v. Austria, no 36757/97, 6.5.2003, §28, слично наш држављанин Radovanović v Austria, no 42703/98, 22.4.2004, § 43–44.*

Родитељско право – садржина, вршење и лишење

- *Родитељ има право да буде заштићен његов интерес да буде обавештен о природи и размери навода о злостављању које је претрпело његово дете – T.P. And K.M v. UK, no 28945/95 § 74–83*
- *Одбијање суда да дете додели родитељу који има хомосексуалну оријентацију или због верских убеђења (прозелитизам) представља повреду забране дискриминације из члана 14 у вези повреде права на породични живот – Salgueiro da Silva Mouta v. Portugal, no 33290/96, 21.12.1999, §28 и Vojnity v. Hungary, no 29617/07 од 12.2.2013, § 38–42*

Родитељско право – садржина, вршење и лишење

Све одлуке о смештају детета морају имати привремени карактер, морају се изменити чим прилике то дозволе и све мере које се односи на привремени смештај морају бити конзистентне са највишим циљем поновног уједињења родитеља и детета.

(Kutzner v Germany, no 46544/99, 26.2.2002, § 69–81; K and T v Finlande, no 25702/94, 12.7.2001. §179, E.P. v Italy, no 31127/96, 16.11.1999, § 62–68)

Отмица деце са прекограничним аспектом

Хашка конвенција о грађанскоправним аспектима међународне отмице деце – 25.октобра 1980

Допуњена Уредбом Савета ЕУ бр.2201/2203 од 27.новембра 2003 – Брисел II Vis – строги временски рокови, строги изузеци за налоге о повратку и значај давања детету да искаже своје мишљење.

Налог о повратку детета може бити издат ако је оно незаконито одведено или задржано ван земље у којој има пребивалите.

Поступање у најбољем интересу детета.

Отмица деце са прекограничним аспектом

Хашка конвенција помаже тумачењу ЕКЉП

*ЕСЉП је у предметима отмице деце налазио да **позитивне обавезе о спајању родитеља и детета из ЕКЉП морају бити тумачене у светлу Хашке конвенције**, тим пре ако је тужена држава потписница Хашке конвенције.*

Отмица деце са прекограничним аспектом

„ Инструмент који је по својој суштини процесне природе, а не уговор о људским правима који штити појединце на објективној основи“

Домаћи судови приликом одлучивања о налозима за повратак и другим питањима везаним за Хашку конвенцију и даље морају да обезбеде поштовање члана 8 ЕКЉП!!!

Отмица деце са прекограничним аспектом

Начела из члана 8 у вези отмице детета

- **Обавеза националних власти да омогуће спајање родитеља и детета – да учине све у својој моћи како би олакшале сарадњу – *Gill i A.U.I. v Spain, 29.4.2003; Karrer v. Romania, 21.2.2012.***
- **Значај избегавања кашњења – *Ignasscolo-Zenide v Romania, 25.1.2000;.***
- **Значај делотворног извршења судских налога- *Вајраџи v. Albania, 12.12.2006***
- **Заштита породичног живота свих, укључујући родитеља који је отео дете – *Sneersone and Кампанела v Italy, 12.7.2011.***

Отмица деце са прекограничним аспектом

- *Приступ суда – Велико веће у случају **Neulinger and Shuruk v Switzerland**, 6.7.2010. § 131–140:*
- ❖ *позитивне обавезе из члана 8 ЕКЉП морају бити тумачене узимајући у обзир Хашку конвенцију*
- ❖ *размотрити да ли је постигнута правична равнотежа између супротстављених интереса детета, родитеља и јавног поретка,*
- ❖ *превасходно најбољи интерес детета - значај одржавања породичних веза, осим у изузетним околностима и обезбеђивање развоја детета у здравом окружењу*

Отмица деце са прекограничним аспектом

- ❖ Хитно враћање детета, осим ако би тим повратком дете било изложено одређеним озбиљним опасностима.*
- ❖ Опасности тумачити у складу са чланом 8 ЕКЉП*
- ❖ Налог не издавати аутоматски или механички*
- ❖ Детаљно размотрити целу породичну ситуацију и донети уравнотежену и разумну оцену као најбоље решење за дете*

ЕСЉП разматра правичност поступка одлучивања домаћих власти!

Отмица деце са прекограничним аспектом

- Анализа једног случаја*
- Пресуда у случају *Ignassolo-Zenide v Romania*, 25.1.2000*
- Први случај у ком је Суд одлучивао о примени Хашке конвенције из 1980 године*
- Циљ да се деца која су незаконито одведена на територију ван надлежности земље њиховог пребивалишта хитно врате*
- Повратак детета не утврђује који родитељ ће вршити родитељско право нити у којој држави ће дете на крају живети*

- ХВАЛА НА ПАЖЊИ

- СВАКО ПИТАЊЕ И КОМЕНТАР СУ
ДОБРОДОШЛИ

